

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

Posamezna številka stane 60 vinarjev.

Naročnina listu:

Celo leto . . . K 50—
Pol leta . . . „ 26—
Četrt leta . . . „ 13—

Zunaj Jugoslavije:

Celo leto . . . „ 66.—

Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.

Uredništvo i upravništvo:

Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne petitvrste
pri večkratnih oznanilih
— popust. —

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

89. številka.

Maribor, dne 13. avgusta 1920.

Letnik XII.

Koroško glasovanje.

Kako je na Koroškem? — to vprašanje je v sedanjih dneh na ustnicah in v srcu vsakega zavednega Slovenca. Koroško glasovanje je sedaj najvažnejša zadeva cele države, pred tako važnim vprašanjem ne bomo stali morda stoletja več, kakor bo obležalo, tako bo ostalo in ne bo mogoče popraviti nikdar več.

Gre za velike stvari!

Gre za velik in lep kos naše domovine in našega naroda. Tako lepih pokrajin, kakor so Rož, celovška okolica, podjunska dolina ne najdemo z lepa po naši državi. Gre za jako bogate pokrajine. Bogaštvo tvorijo: zemlja, gozdi, planinski pašniki, premog in rude, vodne sile. Pri dobri skrbi države se zamore jo ti kraji dvigniti do velike višine kulture in razvoja gospodarskega napredka. Ako pride Koroška pod našo oblast, se bo bujno razvila industrija, ustanovile tovarne, razširili rudokopi. Naša inteligenca in delavstvo bo našlo v deželi mnogo zaslužka, prebivalstvo se bo pomnožilo, blagostanje narastlo. Gre za pokrajine, ki so za nas radi svoje zemljepisne lege neizmerne važnosti. Ako izgubimo Rož, je v neposredni in veliki nevarnosti tudi severna Gorenjska, ako izgubimo Podjuno, bo dravska dolina do Maribora stala pod nemškimi pritiskom. Računati moramo namreč z dejstvom, da se bo Avstrija združila z Nemčijo in da se bo nemški narod okrepil in dvignil. Predstavimo si, kak vpliv bi imelo na že itak močno germanizirano prebivalstvo dravske doline, ako bi se obmejnih koli Velike Nemčije nahajali pri Dravogradu.

Razumljivo je torej, da se vsakdo, kdor zna gledati v bodočnost, živo zanima za koroško glasovanje in drug drugega povprašujejo nervozno: „Kako bo?“

Kakor stoje razmere sedaj, moremo reči z zanesljivostjo: Ako ne pridejo vmes nepričakovani dogodki, ki bi vplivali neugodno ali ako se ne zgode pri glasovanju čisto posebne manipulacije, bomo zmagali. Največji črnogledi pravijo: z večino 55%—60%, drugi, ki gledajo bolj rožno, menijo: 70%—80% večine. Nemci imajo pač znatno večino po trgih in mestih, kakor: Velikovec, Pliberk, Železna Kapla, Borovlje itd. Toda mestnega prebivalstva ni tako veliko in ga bogato odtehtajo pogorske trdo slovenske vasi. Severni del Drave v Podjuni bo imel za Avstrijo znatno večino, zato bo pa večina za nas v Rožu in Podjuni južno od Drave.

Seveda je na Koroškem vse nestalno in spreminljivo, sama na sebi čisto neznatna okoliščina lahko vpliva, da se razmere znatno poslabšajo. Odprtje, oziroma razrahljanje demarkacijske črte ne bo imelo

posebnega vpliva. V prvih dneh je pač nekoliko potirilo Slovence. Prišli so takoj vsi bivši Volksveroveci, nastopali arogantno z nemškimi znaki, izzivali Slovence, prišlo je do nekaj kravalov, toda slednjič so tudi Nemci občutili, da je naša uprava še ostala, Slovenci so pa sprevideli, da Nemci še niso postali vsemogočni. Nemci so si predstavljali odprtje čisto drugače in bi bilo v resnici izpadlo drugače, ako bi zahtevanje entente ne naletelo na tako odločen odpor od naše strani.

Italijanski člani entente mislije agitirajo po vaseh odločno in odprto za Avstrijo. Zlasti nastopa zelo neprimerno načelnik entente submisije v Pliberku, neki italijanski častnik, ki govori dobro nemško in ima vsled tega prednost pred svojim angleškim in francoskim kolegom. Hodi po vaseh, sklicuje naše prebivalstvo, omalovažuje naše oblasti in govori proti njim, hvali Avstrijo, sploh se obnaša kot nemški agitator in pokrovitelj agitatorjev. Upamo, da se bo našel način, da se temu gospodu zajezi njegovo agitatorično delovanje.

Pri glasovanju bodo odločile naše zadnje rezerve. Nemci bodo takoj spravili na noge vse svoje prišaste. Zagrizenih nemškutarjev ne pridobiš z nobenimi sredstvi. Daj mu voz sladkorja, postavi mu ga pred hišo, vzal ga bo z veliko aroganco in se še kregal, da je dobil premalo ali preslabo blago. Tacega človeka ne pridobiš ne z darovi, ne s prepričevanjem. Ti pojdejo takoj vsi na noge za Avstrijo. Toda Nemci nimajo rezerve, kakor jo imamo mi. Naša rezerva je kmetstvo prebivalstvo po hribih in oddaljenih selih. Pri njih je odvisno od vremena, od poljskega dela, od načina agitacije in raznih drugih okoliščin, koliko se bodo udeležili. Računati moramo z dejstvom, da bo precejšnje število teh ljudi ostalo doma. Pota so dolga in slaba, zlasti ženske ne morejo vse z doma radi otrok in živine, tudi niso toliko navajena na potovanja. Najlažje zamore vzdigniti to rezervo duhovščina. Kjer bo spravil župnik h glasovanju vse kmetске ženske, bo izpadlo ugodno. Zelo pridejo tudi v poštev takozvani omahljivci, to so ljudje brez prepričanja, ki bodo glasovali tako, kakor najbolj kaže. Če bodo mislili, da zmagamo mi, bodo z nami, če obratno, pa z Nemci. Najraje bodo pa običali doma. Za nje se bo videlo še le v zadnjem trenutku, kam se bodo obrnili.

Glasovalni boj se pričinja, doslej se je vršil samo še, kakor bi vojaki rekli „Aufmarsch“ in „Vorfeldgefechte“ Nemci bodo delali z velikanskimi sredstvi in veliko srditostjo. Denarnih sredstev bodo ime-

li, kolikor bodo hoteli, podpira jih cela Avstrija in Nemčija, a vrhu tega še Italija. Njihova agitatorična moč je veliko večja, kakor pa naša. Nemškutarski trgovci, gostilničarji in drugi veljaki starega nemškutarskega reda bodo delali z vso silo za Avstrijo. Poprej so veljali veliko, pod našo upravo ne veljajo nič, prizadeji so torej pri glasovanju s celo svojo veljavo in osebno koristjo. Ti možje so z ljudstvom v neprestani in tesni zvezi in poznajo vse razmere. Mi imamo duhovščino, ki pa nima tako vpliva na vse sloje, uradništvo in učiteljstvo je tuje, nima korenin med ljudstvom. Vkljub temu, da je uprava v naših rokah, je torej agitacija za Nemce mnogo lažja.

Boj se bo razvil do velikih višin, da si zaenkrat niti predstavljati ne moremo. Zmagati moramo na vsak način, ljudstvo je v veliki večini na naši strani, gledati moramo samo, da ne podleže terorizmu, ki traja še dalje v naši upravi, in da mu vlijeemo zaupanje v zmago. Stediti ne smemo nobenega truda in nobenih žrtv, kajti poraz pri glasovanju bi bil hujši, kakor pa izgubljena bitka.

Na delo za Slomšekovo zvezo!

Krščansko misleče učiteljstvo na Stajerskem si je ustanovilo, kakor poročajo časniki, podružnico „Slomškove Zveze.“ Lep vspeh, še lepši, če vpoštevamo zapreke, katere mu je bilo premagati. Čestitamo ti, zavedno učiteljstvo, na tvoji delavnosti in neustrašenosti. Plačilo za tvoj trud ne more in ne sme izostati.

Toda svetovali bi ti še radi to in ono, ker vemo, da se je delo še le pričelo in da še dolgo časa ne more biti počitka.

Najprej je treba pomisliti, da je ustanovitev podružnice pridobitev, ki je kot fakt res zelo razveseljava, kateri pa bo treba podpreti temelj. Ne dajte se premotiti in zazibati v spanje! Vsak član SZ ima sveto dolžnost, da razširja njene ideje, da vzpodbuja in navdušuje ostale člane ter nabira novih. Kako se to stori najlažje? Člani sami bi se morali čisto zbirati, pogovoriti se o skupnih zadevah in iskati novih potov za razširjevanje krščanske misli. Več ljudi več ve, pravi pregovor. V skupnem premišljevanju in delovanju se razbistrijo ideje, se začrtavajo jasne smerenice za nadaljnje postopanje. Vsak član se informiraj, kateri člani bivajo v njegovi bližini, do katerih more priti najlažje in s katerimi bi bilo stopiti v pismo zvezo. Ako jih je zadostno število v bližini ka-

LISTEK.

Brat Naradž:

Spomini orlovske mladosti.

(Dalje.)

Našim fantom se je zdelo to nes pametno, zato so ostali lepo doma. Vendar ne vsi — četa peterih mož je splezala ob napovedani uri na ljubljeno Grmado. Najgorečnejši je bil Marinček. Poleg njega in mene so bili neki Krvina, neki Suhadole in moj brat Lojze. Zadnji je bil še na pol otrok, Suhadole pa že izza šolske dobe in slovel kot kakšna posebna glava. Ostal je sicer nekaj časa pri Orlu, toda nihče ni mogel pričakovati, da bo kdaj kak posebno močan stebor orlovski stavbi. Krvina je pa bil postaven fant, bil bi poleg Marinčka lahko ogelni kamen našega Orla, toda ker nismo imeli nikakega drugega materijala da bi ga postavili na ogelne kamene — zato Orla sploh nismo ustanovili . . .

Tudi drugače se je moja misel o Grmadi klaverno obnesla. Na vrh gore smo prišli razgreti. Našli smo še vse polno snega in tudi presneto hladno sapo. Prišlo mi je na misel, da se utegne pod takimi utisi naše orlovsko srce ohladiti in postalo mi je neprejetno okoli njega. Toda brez povišja, Marinček je bolj in bolj goreče razlagal, kaj vse mora in more dober Orel.

Nisem se pa zavedal, da je nevarnost za prehlajenje. Moji tovariši so sicer to nevarnost sijajno prestali in nihče ni staknil kaj neprijetnega. Jaz pa, ki sem se v mestu že bil nekam pomehkužil, sem imel par dni pozneje kakor kol trd vrat in, dasi sem se

vrnil v Ljubljano, sem šel namesto v šolo — v posteljo, ker me je davila prav „trdovratna“ angina!

To je bil orlovski spomin z Grmade!

Celi mesec sem ležal, toda Orlov nisem pozabil. Dobival sem poročila o Marinčkovem delu. Fant se je goreče trudil, da bi popravil pogreške prvega poskusa in je snoval na novo ustanovni občni zbor. Slo mu je še precej gladko od rok.

Kakor hitro mi je bilo mogoče, sem šel zopet sam med naše fante. Obljubil sem jim, da bo prav kmalu ustanovitev, pa na bolj pameten način, nego prvič. Naredili smo sklep, da poročamo svoje želje Zvezi Orlov v Ljubljano, da ona sama spravi naš krožek že dozorel sad v svoje šrambe.

Mimogrede sem se oglasil pri Orlih na Viču. Takrat je bil načelnik neki Pavlič, imena pa ne vem več, ker je bilo vseh bratov Pavličev za celo telovadno vrsto. Telovadili so takrat v župnišču v tesni pevski sobi, igre so prirejali v gostilni.

Načelnik je bil vidno vesel poročila o gibanju naših fantov. Obljubil je pomoč in je povabil nas vse k telovadbi na Vič. Res jih je nekaj prihajalo in par večerov sem bil tudi jaz med njimi. P. Teodor je bil duša sestankov in bili so prav lepi večeri.

IX.

Ker sva po prvem ponesrečenem poizkusu z Marinčkom z večjo previdnostjo postopala, sva hotela vse do dobrega prevdarniti. Spomnila sva se, da na neko zelo važno reč, do tistih dni nisva nič mislila. Treba je bilo za načrt pridobiti naše gospode v župnišču in v zvezi s tem preskrbeti prostor za telovadbo.

Marinček mi je pravil, da glede teh reči nima veliko upanja. Se danes ne vem, kako je utemeljeval svoje nezaupanje. Jaz sam nisem imel nobene lastne izkušnje glede naklonjenosti oziroma nenaklonjenosti obeh gospodov do Orlovstva, zato sem seveda verjel Marinčku.

Nekega dne sem se napotil v župnišče — skoro brez upa zmage. Pogovor z župnikom sem napeljal tako, da sem govoril o organizaciji dijaštva, omenjal našo telovadbo pri Orlih, končno pripomnil, da ima že tudi v svoji fari telovadce, bodoče Orle. V hudi zadregi sem tuhtal, kako bi obrnil besedo, da bi povedal, kaj pravzaprav hočem. Kar me prekine go-spod:

„To je dobra novica. Kar ustanovimo Orla!“

Najrajši bi mu bil planil krog vratu, toda pogoltnil sem svojo nemajhno radost in sem s ponarejeno ravnodušnostjo skeptično vprašal:

„Hm! Kje hočete telovaditi?“

„Kje? — Za enkrat na našem dvorišču!“

V tistem hipu se je razjasnila noč mojih pred-sodkov napram gospodu. Iskreno sem obžaloval, da ni bilo mojega Marinčka zraven, da bi ga sunil med rebra in mu rekel: He, fant, kako narobe si sodil!!

Vse najino poprejšnje nezaupanje do tega gospoda sem naenkrat zapisal zgolj na Marinčkov ro-vaš!

Kako lepe načrte sva potem kovala z župnikom! Tudi gospod kaplan je moral brž zvedeti in glej, saj je bil tudi on navdušen.

Določili smo nedeljo in sklenili pri Zvezi naprositi govornika. Viške Orle smo pridobili, da so nam obljubili za tisti dan izlet v naš kraj.

Dalje prihodnjik.

kega večjega kraja, naj se zbirajo člani pogostokrat ter si naj osnujejo družabni krožek. Vodstvo SZ bo takšna stremjenja gotovo podpiralo kaj rado in dalo tudi vsa pojasnila in vse pripomočke, ki so mu na razpolago. Kjer bodo večji krožki, tja bo pošiljalo govornike, prirejalo izlete, poučna potovanja itd. Vsa-kega člana mora spremljati vselej misel: Ne postajati, vsikdar naprej!

Zaprek in neprilik bo dosti. Tovariši in tovarišice nasprotnega društva vas bodo sovražili, a ne vsi, saj je tudi med njimi precejšnje število trezno mislečih ljudi, ki spoštujejo prepričanje vsakega tovariša. Je pa žal tudi mnogo hujšakačev, mnogo takih, kateri smatrajo vsakega za manjvrednega, da, celo ničvrednega, ker ne trobi v njih rog. Tudi vaši predstojniki vas ne bodo gledali vselej prijazno, take vesti že čujemo, toda ne strašite se jih! Izpolnjujte vašo stanovsko dolžnost do pičice natančno, potem vam ne more nihče do živega. Če bi se pa dogodilo, da vas samo zaradi vašega prepričanja, samo radi tega, ker ste člani SZ, zapostavljali ali vam delali krivico, obrnite se takoj do vodstva SZ in videli bode, da so mnogi merodajni faktorji tudi vašega mišljenja in da vas bodo ščitili v vsaki pravični zadevi.

Ali niste videli in slišali, kako visoki gostje so posetili zborovanje SZ v Mariboru? Ali niste čuli in čitali navdušujoče nagovore teh odličnih oseb? Ali se vam še zdi, da soglašajo z vami le nekatere kmečke dekle, kakor to radi ironično trdijo vaši neprijatelji? Sicer pa vas sme sploh biti sram, da je na vaši strani tudi kmečko ljudstvo, temelj države? Ali ni najlepša, najbolj idealna zveza ta, v kateri si podajata roki minister in kmet? Torej le brez bojzani naprej v smislu načel SZ!

Potrebujemo pa tudi literarnih delavcev v propagando idej SZ. Vsakdo izmed vas, ki ima zmožnost za to, naj se poprime krščanske misli. „Slov. učitelj“ mu je vedno na razpolago in tudi „Straža“ bo drage volje sprejemala članke. Itak se bo moralo ustanoviti posebno glasilo za krščansko misleče učiteljstvo, ali pa bo treba „Slov. učitelja“ znatno razširiti.

Na zborovanju SZ v Mariboru ste tudi videli, kako iskreno žele hrvatski in čehoslovaški tovariši stika z vami. Ne podcenjujte vrednosti takšne zveze. Čim obširnejša bo vaša organizacija, tem večji bode vpliv, tem večje bo zaupanje učiteljstva v njo in tem več bo tudi članov. Vodstvo SZ je že v tesni zvezi z istomislečimi hrvatskimi tovariši in bo vedelo gojiti tudi simpatije, katere je izraževal na zborovanju čehoslovaški profesor in senator v imenu krščansko-mislečega čehoslovaškega učiteljstva.

Odbor štajerske podružnice SZ ima zavedne in resnobne člane, na čelu mu stoji mož, katerega niso ugnale nasprotna nakana in ki je bil ves čas svoje-kega mnogoletnega delovanja v taboru krščansko mislečega učiteljstva. Glavna naloga odbora bo, da vse te naloge, o katerih smo podali tukaj le vodilne misli, udejstvuje in izvede. Od odločnega, smotreno jasnega javnega nastopa bo odvisen razvoj podružnice. Vemo, da bo storil odbor svojo dolžnost, zato pa smo tudi prepričani, da se bo seme, ki ste ga na ustanovnem zborovanju položili v tla, razvilo v prav mogočno drevo. Člani pa bodo odbor sigurno podpirali in mu tako omogočili plodonosno delovanje.

Dal Bog!

Narodni tabor obmejnih Slovencev v Gor. Radgoni.

Dne 8. t. m. se je vršilo v Gornji Radgoni veliko manifestacijsko zborovanje za našo severno mejo, ki ste ga priredili društvu „Narodna Obrana“ in podružnica „Jugoslovanske Matice“ v Gornji Radgoni. Zborovanje se je razvilo v pravi narodni tabor. Udeležba je bila kljub slabim prometnim zvezam zares presenetljivo lepa. 6000 glavna množica se je zbrala na prostem pred tamošnjo Posojilnico. Ker je imela prireditelj neustrahovani značaj, so nastopili Orli, Sokoli in požarna društva v krogih. Pred taborom se je vršil obhod z godbo in pevec čez Podgrad in mimo Mure, ki tvori sedaj državno mejo, pred posojilnično poslopje. Tukaj je govoril z balkona gerent nadučitelj Mavrič, daljši govor pa je imel dr. Medved iz Maribora. V imenu Prekmurcev sta nastopila civilni komisar dr. Lipovšek in odvetnik dr. Sketlak, oba iz Murske Sobote. Govorila sta še komisar Zavadlaj iz Ljutomerja in Jerebič iz Gornje Radgone. Odvetnik dr. Boezio je nato prečital resolucije, ki so jih navzoči z velikanskim navdušenjem sprejeli. Ena je naslovljena na deželno vladu, druga pa se dostavi delimitacijski komisiji. Zborovalci v resolucijah odločno in ogorčeno protestirajo proti nezaslišani krivici, ki se nam je zgodila s tem, da so nam ugrabili in izročili Avstriji Radgono in okoliške vasi, s čimer so nas tudi na tako nenaraven način ločili od Prekmurja. Zahtevajo, da nas vpoštevajo pri uredbi meje na Ogrskem in nam dodelijo devet slovenskih občin v šentgotskardskem okraju v severnem Prekmurju. Dalje naglašajo važne obmejne potrebe in sicer: direktni jugoslovanski vlaki na progi Maribor—Ljutomer za osebnosti in tovarni promet, železniška zveza s Prekmurjem, gradba mostu čez Muro v Prekmurje, prosti tranzit preko radgonskega ozemlja v smislu mirovne pogodbe brez vsakih kompenzacij, ustanovitve politične ekspoziture v Gornji Radgoni. Po govoru komisarja Zavadlaja so zborovalci s trikratnim: „živijo!“ pozdravili kralja-osvoboditelja. Tabor v G. Radgoni je pokazal, da stoji za našimi mejami čvrsta straža narodno-zavednega prebivalstva. Naj merodajni krogi slišijo ta krepek klic, ki prihaja od severne meje! Naj se vendar zgane naša javnost in naša vlada!

Politične vesti.

Jugoslavija.

Vladna kriza traja dalje vsled izvoznega vprašanja in agrarne reforme. Glede izvoza je minister Velizar Janković v imenu parlamentarne zajednice pristal na svoboden izvoz pšenice pod pogojem, da žito kupujejo mlinski industriji po cenah, ki bi se ugotovile na podlagi cen svetovnega trga; odbil bi se strošek za predelavo in izvoz. Tako bi se prodaja vršila pod ugodnimi pogoji, dobiček bi ostal v državi in varovani bi bili producenti in konsumenti. Demokratska zajednica je ta predlog odbila, ker so beograjske banke že nakupile žito za izvoz. Glede agrarne reforme je izjavil dr. Korošec, da bi Ljudska stranka sprejela zahteve demokratov, da se dajo begovska posestva najemnikom, ki so došli po 26. februarju 1919 na posestva, ako demokratje pristanejo na to, da se dajo tudi hiše, tvornice in banke onim, ki so jih zaslužili s svojim delom. Parlamentarna zajednica se je postavila na stališče, katero je regent označil na manifestu od dne 24. decembra 1918, da se zakonskim potom izplača nagrada dosedajim lastnikom in da se uredi kmetijske razmere. Vesnič je to stališče sporočil demokratom, ki se zdi, da zavlačujejo odgovor, ker čakajo na izid občinskih volitev v Srbiji, s katerimi se upajo okrepiti.

Razdelitev jadranskega brodogradništva. Andrija Radović, bivši član naše mirovne delegacije v Parizu, je imel s sotrudnikom „Pravde“ nastopni razgovor. Znano je, da je na zavezniški konferenci v Londonu dne 21. nov. 1919 bilo sklenjeno, da se bive avstro-ogrsko brodogradništvo razdeli tako, da pripadejo Jugoslaviji vse one ladje, ki so last Jugoslovancev in Italiji one, ki so last Italijanov. Ostanek je bil prisojen Angliji in Franciji. Po londonskem sklepu nam, odnosno Italiji, pripadejo vse ladje izpod 2000 ton, ostale pa z gotovimi pogoji. Ta londonski sklep, ki je bil uradno priobčen naši delegaciji, do danes ni izpremenjen, še manj pa ukinjen. V resnici imamo doslej šest ladij. Ni dvoma, da bo omenjeni sklep glede razdelitve bivšega avstro-ogrskoga brodogradništva tudi izveden. Naša delegacija v Spaaji je zahtevala, naj se to čimprej izvrši. Nato je sotrudnik „Pravde“ opozoril Radoviča, da so beograjski listi objavili neko izjavo italijanskega ministra za zunanje posle grofa Sforze, ki jo je imel v laškem parlamentu. Po tej izjavi ima vse bive avstro-ogrsko brodogradništvo pripasti Italiji. Radović je na to odgovoril: Kar so prinesle naše novine, ne odgovarja resnici. Iz samih italijanskih listov z dne 23. m. m. je razvidno, da je grof Sforza izjavil: Kadar se izvrši razdelitev bivšega avstro-ogrskoga mornarice, bodo prišle pod italijansko zastavo vse ladje, razen onih, ki so v posesti pravih državljanov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sforza je to izjavil, ker sta Anglija in Francija odstopili svoj del Italiji. Končno je izjavil Radović: Tako torej stoji stvar. To je bilo potreba ugotoviti, ker je bilo neprestano razburjenje v našem narodu, zlasti pri onem delu, ki je v tem vprašanju posebno zainteresiran.

Zunanji minister dr. Trumbić je dne 10. avgusta došel v Beograd.

Komisija za hotel „Balkan.“ Po vestih iz Trsta je bila v ponedeljek dopoldne prvokrat komisija v demoliranem hotelu „Balkan“ na Reki, ki je imela nalogo, da ugotovi škodo. Poleg pravnikov in tehnikov je sodeloval pri tej komisiji tudi zastopnik kvesture. Rezultat komisije še ni znan.

Svečanosti na Reki. Odkar vlada D'Annunzio na Reki, se vrše v mestu neprenehoma razne slavnosti in svečanosti. V ponedeljek so svečano obhajali drugo obletnico D'Annunzijevega poleta na Dunaj. Pri tej priliki je godba prvič igrala novo oficijelno reško himno. Vojaštvo je defiliralo pred gosp. D'Annunzijem in mesto dosedanjega vzklika: „A noi!“ so nazdravljali: „Spalato!“ D'Annunzio se čuti sedaj varnega na Reki in zato misli na nove pusto-lovščine. S takimi vzkliki pa skuša vojaštvo navdušiti za nove čine.

Trgovska agencija v Parizu. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo, da se otvori v Parizu trgovska agencija, ki bo olajšala trgovske zveze med nami in Francijo.

Rusija—Poljska.

Vojna med Rusi in Poljaki se nadaljuje z vedno enakomernostjo. Poljske armade se umičejo korak za korakom, nekatere točke branijo dalje časa z veliko trdovratnostjo, včasih vržejo tudi na kakšni točki sovražnika nazaj, toda Rusi zberejo takoj nove moči in prično zopet prodirati. Iz dosedanjega razvoja je razvidno, da hočejo Rusi z velikopotezno črto obkoliti poljsko glavno mesto Varšavo. Boji v Galiciji so v zadnjih časih nekoliko prenehali. Poljaki so vrgli celo pri Brody-ju Ruse nazaj. Vendar se glase najnovejša poročila, da so Rusi zopet pričeli prodirati in zasedli Bučač in Brody. Boji so na tej črti zelo luti. Silni boji so bili tudi na vzhodu, kjer so Rusi prekorčili na dolgi črti Bug. Poljaki so jih vrgli nazaj, sedaj so se pa Rusi zopet zbrali, prekorčali reko Bug, zavzeli Solkov, Bjelo, Vlodavo, Vladimir Volinski, to se pravi, hočejo obkoliti Varšavo od jugovzhoda in od vzhoda. Najvažnejše je pa napredovanje ruskih severnih armad. Ko so na Litvi potolkli Poljake, so se obrnili Rusi z močnimi armadami na vzhod ob poljsko-pruski meji. Po najnovejših poročilih se nahajajo že 110 km od Mahova, torej severovzhodno od Varšave. Očividno imajo te čete namen, zagrabiti središče Poljakov od severa in severozahoda. Krog, ki se na ta način pričenja tvoriti okrog

Varšave, ima v polumeru okrog 70 km. Priznati je treba, da se Poljaki branijo vztrajno in hrabro. Toda brez tuje pomoči se ne bodo mogli vzdržati. Zda so poslali svoje poslane v Minsk, da se dogovarjajo z Rusi radi miru. Rusi pa nalašč zavlačujejo pogajanja, da bi zadobili na ta način priliko za večje vojne uspehe. Ententa je poslala Poljake v vojno proti Rusom, a sedaj jih pušča na cedilu. Ententariji se posvetujejo neprestano, a ne pride do nobenih dejanj. Angleži bi se radi z boljševiki pogajali in pobotali, toda ruski voditelji se obnašajo napram njim tako drzno in izzivajoče, da ne more priti do pravih razgovorov. Na vsak način se Angleži ne marajo spustiti v vojno z Rusi, s samim pogajanjem pa tudi ne morejo opraviti ničesar. Dalje grede Francozi, ki bi radi, da se spuste v boje z Rusi drugi — Čehi, Jugoslovani, Rumuni — a Francozi bi dali vse, kar treba za vojno, seveda za dobro plačo. Italijani pa celo nekoliko koketirajo z boljševiki, ker mislijo, da bodo sami imeli korist od tega, ako so v zadregi Angleži in Francozi. Vendar je sedaj antanta storila sklep, da hoče bojkotirati Rusijo. A Rusom to ne bo mnogo škodilo, Poljakom pa ničesar koristilo.

Avstrija.

Končana stavka. Stavka telefonskih in brzojavnih uslužbencev se je 10. avgusta končala z ugodnim vspehom. Zvečer ob 8. uri se je telefonski in brzojavni promet zopet vzpostavil.

Italija.

Italijani o našem Primorju. V seji italijanske zbornice so vladne stranke zahtevale aneksijo celega zasedenega ozemlja v Primorju. Ob tej priliki sta posredovala ministrski predsednik Giolitti in minister za zunanje zadeve Sforza, ki sta poudarjala, da usoda Primorskega še ni rešena v senžermenski mirovni pogodbi, da torej Italija v zasedenem ozemlju nima pravice do aneksije in tudi ne do kakoršnjegakoli suverenskega čina, izvemši pravico nadomestitve vojaških oblasti s civilnimi.

Dnevne vesti.

Francoski gostje — v živinskih vozovih. Z Bleda so se morali odpeljati Francozi, ki so se udeležili orlovskega tabora, zvečer ob 12. uri s takozvanim hrvaškim posebnim vlakom v Ljubljano in od tam po kratkem presledku skozi Italijo naravnost v Pariz. Od hotela Malner, kjer so večerjali, so se morali po jezeru peljati na postajo in med vožnjo so se vršili zelo neokusni prizori. Ko pridejo na vlak, dobe s težavo prostor v živinskem vagonu, ki pa tudi ni bil prost, ampak so po tleh sedele in ležale razne osebe. Na Jesenicah so prosili na postajenačelnstvu z vso uljudnostjo, če bi jim ne bilo mogoče preskrbeti nekoliko boljših prostorov — imeli so namreč vsi vozne listke II. razreda. Dobili so odgovor, da je njihova krivda, zakaj se pa vozijo skupaj s Hrvati. Cel vlak ni imel namreč niti enega oddelka II. razreda, samo III. in te najslabše vrste, ter živinske vagone. Pri naših železnicah so menda mnenja, da se Hrvatje ne smejo voziti drugače, kot v živinskih vagonih! Tako so se morali tudi Francozi voziti celo noč v živinskih vagonih, brez ozira na to, da imajo pred sabo tako dolgo pot, so silno izmučeni, so ugledni in starejši, večinoma poročeni možje in so sami kupili II. razred.

Kmetstvo ljudstvo obsodilo Sokole. Občinski zastop občine Ribno v Bohinjski Beli je v svoji seji dne 8. avgusta 1920 sklenil soglasno: Občinski zastop z vsem ogorčenjem obsoja prostaško obnašanje blejskih Sokolov nasproti tujim slovanskim, francoskim in ameriškanskim gostom ob priliki njihovega obiska Gorenjske in Bleda v dneh 3. in 4. avgusta. Obsoja prav posebno ono svobodomiselnost inteligenco, ki na Bledu na ta ali oni način podpira take surovosti, ki bodo v tujini neizmerno škodovala ugled našega naroda. Pri svobodomiselnosti inteligenci na Bledu vživa svobodo in mir vsak tuji žid, ne pa pristaš krščanskega svetovnega naziranja! Izkazalo se je pri izgredih tudi opetovano, da je blejsko orožništvo s svojim predstojnikom nesposobno za varstvo osebne svobode. Sledi 18 podpisov.

Zahvala. Za mater padlega poročnika Ulriha Malič pri osvoboditvi Dravograda je sprejel Narodni svet na našo notico v listu „Klic uboge slovenske koroške matere“ sledeča darila: g. inž. Pahernik 100 K, g. Janko Pahernik 200 K, g. Peter Mravljak 100 K, g. Julka Frizz 100 K, g. Franjo Sgerm 80 K, g. Karol Kovač 80 K, g. P. Minarčik 50 K, g. Robič 5 K, g. Nendl 5 K, gđc. Tončka Kvasova 10 K. Vsem darovalcem priskrbenja hvala v prvi vrsti gđc. uradnici Tončki Kvasovi iz Vuhreda za požrtvovalno delo. Velikovec, 9. avgusta 1920. — Narodni svet za Koroško.

Zahteva po električni železnici preko Slovenskih gor in Prekmurje. Od Male Nedelje nam pišejo: Na sestanku interesentov malonedeljske župnije so zbrani sklenili: 1. Potegovati se za dobavo elektrike iz Fale v svrhu uporabe za zboljšanje krajevnih narodno gospodarskih razmer. 2. Potegovati se za zgradbo (električne) železnice skozi sredino Slovenskih gor in Prekmurje. Glede tega je potrebno, da se prouče vsa tozadevna tehnična vprašanja po strokovnjakih. Zato zbrani pozivljajo vladu, da ugodno podpira tu izrečeno narodno potrebo. Ta železnica je nele v narodno gospodarskem, ampak tudi v stratežnem smislu važnega pomena.

Shod zaupnikov Kmetске zveze v Smarju pri Jelšah se vrši prihodnji torek, dne 17. avgusta, ob 9. uri (po novem času).

aparatom, je plačati vzlic temu za vsak posamezni aparat celo navedeno pavšalno ceno.

Mariborska eskomptna banka v Mariboru, Tesetthofova ulica šte. 11.

Telefon šte. 16.

Podružnica: MURSKA SOBOTA.

Mala naznanila.

Razna:

512 **URE**
vsake vrste
sesprejmejo
v popravilo.
Zaloga ur
zlatnine in srebrnine. Cene
umerne. Postrežba točna.
JAN IGNACIJ, MARIBOR
GRAJSKI TRG v gradu (Burg).

Perilo za snajenje sprejema
Marija Ritonja v
Aleksandrovi cesti 6, na vrtu,
Maribor

Naznanjam cenj. damam
da otvorim
svoj damski modni atelje due
16. t. m. v Mariboru. Aleksandrova
cesta 45/1. Naročila sprejemam
od danes naprej od 2. do 4. ure
popoldan. Mileva Zakrajšek. 662

Proda sei

Dva konja, eden rume-
nišče barve, stara 7 do 9 let,
spodobna za vsako vožnjo, 168 cm
visoka; lep glasovir, dobro ohran-
jen, mesarski voz natur, štedit-
nik s patent ploščo se prodaja v
Smetanovi ulici 59, Maribor. 622

**MILO, KAVA,
SLADKOR**
v kockah 583
po znižani ceni pri
Ignac Tischler, Maribor
Aleksandrova cesta 19

Hišo dvonadstropno na voglu
seščadano za gostilno,
drugo hišo, pripravno za pekarno
na prometnem prostoru v Mari-
boru se prodaja v Smetanovi ulici
59, v Mariboru. 621

Mala hiša z lepim
vrtom, spo-
sobna za vsako obrt, je po ceni
na prodaj. Vpraša se v Dravski
ulici št. 15, Maribor. 634

Mrjasec, zelo lep za ple-
me se prodaja.
Krčevina št. 28, Maribor. 650

**Trapistovski
sir** pristni prvostvorne kakovosti
prodaja in razpošilja,
**vsakovrstno
sadje** kupuje, prodaja in
razpošilja
Matija Lah, trgovec,
trgovec
MARIBOR, Glavni trg. 4.

Službe:

Pridnega šoferja
išče okrajno glavarstvo Maribor.
617

Razpis.

Na šoli v Slovenjgradu se
odda služba šolske sluge s pr-
stim stanovanjem in plačo po
dogovoru. Služba bi bila najbolj
primerna za kakega krojača ali
tudi kakega družega rokodelca
bolj mirne obrti. Zglasiti se treba
pri krajnem šolskem svetu v Slo-
venjgradu tekom 14 dni. 652

Iščem nčenka za trgovino
mešanega blaga, u-
na doba 2 leti, stanovanje in hrana
v hiši, starost od 13—20 let, na-
stop po dogovoru. Franjo Kirin,
trgovec, Voj. Križ, Hrvatsko. 659

!! KDOR !!

želi **MANUFAKTURNO BLAGO** in sicer
kupiti tkanine (šofe) za moške in ženske obleke in kostume, bombažasto in laneno blago za obleke,
predpasnike in vse vrste perila, naj se z popolnim zaupanjem obrne na **manufakturno trgovino**

Feliks Skrabi, Maribor

601 **Gospeska ulica 11.**
Cene umevane brez nakupnega siljenja.

2 pridna hlapeca
se takoj sprejmeta. Koroška c. 28.
Maribor. 651

Tri viničarske dru-
žine s 4—5 delavskimi močmi sprejme
oskrbnitvo grofa Facha, Zgornja
Sv. Kuniguta. 636

Enc nadstropna hiša
z mesarijo in gostilno se prodaja v
Studenih 17, pri Mariboru. 659

Dobro ohranjen
električni platin se prodaja zaradi
pomanjkanja prostora. Kje pove
uprva lista. 661

Košare za razpošiljanje
sadja ima v zalogi
razven drugih pletenin Pletarska
šola v Straišču pri Ptuj. Istotam
se vrši razprodaja kotar in sede-
žer za vozove od K 25— naprej.
658

Zaročenci!

Nudi se vam prilika za nakup
pohištva izven konkurenčnih cen,
radi pomanjkanja prostora. Kompl.
spalne sobe trd les a K 12'000—
Jedilnice, gos. odske sobe in sa-
lone. Posamezne postelje, mehke,
trde, železne in medinaste. Omare,
divane, otomane, žimnice, žični
vložki in mnogo vrst stolic in
pohištvo za pisarne. Mnogo ce-
nejše kot drugod pri trdki

PREIS,
Maribor, Slomškov trg 6.

Dobro izurjena
sodarska pomočnika sprejme v
trajno delo, pri prosti hrani in
stanovanju ter dobri plači, po do-
govoru. Franjo Repič, sodarski
mojster v Ljubljani, Kolesijska
ulica 18, Trnovo. 660

Naročajte naše liste!

NAJUGODNEJŠA PRILIKA ZA NAKUP

manufakturna blaga **po zelo znižanih cenah** nudi se vsa-
kemu, kateri

se hoče prepričati, pri trdki

RUDOLF NIEFERGAL

MARIBOR

poleg cerkve sv. Alojzija, Koroška cesta št. 1.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro-račun proti naj-
ugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Izdaje: Čekne nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v
javnih skladiščih.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

KONCERT v nedeljo, dne 15. avgusta 1920
na vrtu gostilne
MIHAELA ŽIVEC
(poprej Reiser)
v Pekrah pri Marib.
Začetek ob 3. uri popoldne. Svira
domača godba. Vstopnina prosta.
Za izborna stara in nova vina, za vedno
sveže pivo ter za mrzla in topla jedila je
v obilni meri preskrbljeno.
Za mnogobrojni obisk se priporoča
MIHAEL ŽIVEC, gostilničar.

Znižane cene!

Čerlje

dokolenice

perilo

obleke, potne košare, tržne torbice,
razno galanterijsko blago dobite
najceneje **Jakoba Lah**
pri
Maribor, Glavni trg 2. 595

Na gibance!

Vabim cenj. občinstvo na vedno sveže in
pristne prleške gibance in pogače, katere
si zaliješ z izbornim starim ali novim vi-
nom iz Prlekije, tudi sveže pivo jena
razpolago. Za obilen obisk se priporoča

Prlekinja Alojzija Šafarič,
gostilničarka „pri večernem solncu“ v Mariboru,
Splavarska ulica šte. 5. 653

tekstilna TOVARNA
D. Z. O. Z.
na **ZGOŠAH, D. BEGUNJE**
Slovenija
izdeluje nogavice, jopiče, svitve in vse
druge pletenine iz bombaža in volne.
Ima posebni oddelek za izdelovanje de-
lavskih nogavic.
Kupuje vsako množino domače in ino-
zemske volne.

Papir in sicer konceptni in boljši se dobi zdaj
v Cirilovi tiskarni v Mariboru, kolikor ga kdo želi.
Cene dosedanje brez vsakega poviška. Trgovce in
urade opozarjamo, da porabijo to priliko in si naro-
če papir, dokler ga je dobiti.

POZOR! POZOR!

K. Worsche, Maribor
Gospeska ulica 10.
Veletrgovina z manufakturnim blagom.

**Priporoča svojo bogato zalogo po
iako znižanih cenah.**

PO CENI manufakturno blago je
dospelo iz inozemstva
in se dobi pri

J. N. ŠOSTARIČ

MARIBOR, Gospeska ul. 5.

Sukno za moške obleke, meter K 220—, 260—, 300— itd.	Izgotovljene moške hlače iz hlačevine, K 140—, 160—, 180— itd.
Hlačevina za moške obleke, met. K 70—, 80—, 100— itd.	Izgotovljene hlače za dečke, K 60—, 70— in 80—.
Izgotovljene moške ob- leke, suknene K 1500—, 1800—, 2000— itd.	Plavina, močna, meter kron 40—, 48— itd. na dveh straneh tisk, meter K 48—.
Izgotovljene obleke iz hlačevine, K 600—, 700—, 800— itd.	Pri stari zalogi so se ce- ne primerno znižale.

Velika izbira perila in pletenin lastnih izdelkov.

**Zastopstvo TOVARNE KLOBUKOV
VALENTIN MAČEK V DOMŽALAH**

se nahaja
v Mariboru, Slovenska ul. 15
sprejema v popravilo, čiščenje, barvanje itd. vsakovrstne damske in
moške klobuke, ter naročila na nove.

Cene brez konkurence! 610 Postrežba točna!

NOVA TRGOVINA ŽELEZNINE

Pinter & Lenard

ALEKSANDROVA CESTA 32—34.

V zalogi se nahaja vse potrebno ko-
vanje za pohištvo, železo, obročje,
cinkasta in črna pločevina. Velika iz-
bira orodja in mizarske potrebščine.

Za točno postrežbo in solidno ceno
jamčiva ter se vljudno priporoča

PINTER & LENARD.

KORUZA zdrava s 2 do
5 odst. po ceni
360 K za 100 kg postavno vagon
nudi več vagonov
**Mil. M. Pejič, Gospoginjci,
Baška.**
569